

ΧΑΣΑΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑ, ΣΤΟΠ (Ιούλιος 2007)

Συγγραφέας: ΗΛΙΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ

Ευτυχώς σώσαμε το Μον Παρνές και τους πυλώνες της ΔΕΗ. Χάσαμε όμως ένα από τα πολυτιμότερα δάση της Ελλάδας. Που, αν και κοντά στην πρωτεύουσα, αποτελούσε το τελευταίο δείγμα μιας φύσης, την οποία σε λίγο θα βλέπουμε μόνο στα καρτ-ποστάλ. Το ελατοδάσος της Πάρνηθας, και μάλιστα στον πυρήνα του λεγόμενου Εθνικού Δρυμού, είναι σχεδόν βέβαιο ότι δεν θα ξαναγεννηθεί, τουλάχιστον στα επόμενα πενήντα χρόνια, όσο δηλαδή θα ζουν κάποιοι από μας καθώς και τα παιδιά μας. Κι αυτό γιατί, αντίθετα με τα πεύκα και άλλα πυρόφυλλα είδη που είναι προσαρμοσμένα στις επιδρομές της φωτιάς, τα έλατα δεν διαθέτουν μηχανισμούς αναπαραγωγής που να κρατούν τους σπόρους ζωντανούς μέχρι την περίοδο των βροχών. Επιπλέον, οι τεχνητές αναδασώσεις- όπως το έδειξε άλλωστε και η περίπτωση του Ταυγέτου - σπάνια πετυχαίνουν, αφού τα νεαρά φυτά δεν μπορούν να αναπτυχθούν παρά κάτω από τη σκιά των μεγαλύτερων, δηλαδή μέσα σε συνθήκες συγγενούς δάσους. Τέλος, η ενδεχόμενη ή για να ακριβολογούμε η διαπιστωμένη αύξηση της γενικής θερμοκρασίας της ατμόσφαιρας, η μετατόπιση των κλιματικών ζωνών και η έτσι κι αλλιώς επελθούσα αλλαγή του τοπικού μικροκλίματος στο Λεκανοπέδιο εξαιτίας της δόμησης, αφήνουν πολύ μικρά περιθώρια αισιοδοξίας για τη δημιουργία της καθ' ύψος θερμοκρασιακής βαθμίδας που απαιτείται για την επανάκαμψη της ψυχρόβιας ελάτης στη φάση της διαδοχής, δηλαδή από το καμένο στο αναγεννώμενο δάσος.

Τα ερωτήματα πολλά και οι ευθύνες επίσης. Προς όλες τις κατευθύνσεις αλλά πρώτα και κύρια στην κυβέρνηση, που πίστεψε πως η ευνοϊκή συγκυρία των προηγούμενων ετών (πλούσιες ανοιξιάτικες βροχοπτώσεις και σχετικά ήπια καλοκαίρια) θα συνεχιζόταν επ' άπειρον ή τουλάχιστον όχι πριν εκπνεύσει η περίοδος της χάριτος (η πρώτη τετραετία). Έτσι, άφησε γυμνή και απροστάτευτη την πιο κρίσιμη από άποψη επικινδυνότητας περιοχή, σε μια στιγμή όπου και οι πιο αδαείς θεωρούσαν δεδομένη την έλευση της φωτιάς μετά τον παρατεταμένο καύσωνα. Ήταν μαθηματικά βέβαιο, και χωρίς τη συνδρομή των μαθηματικών μοντέλων. Ήταν θέμα απλής λογικής όταν ξέρουμε πως η ξήρανση του επιφανειακού στρώματος της νεκρής φυτομάζας περιμένει μια μικρή σπίθα, μια τυχαία συγκέντρωση φωτός, μια αυτανάφλεξη του συσσωρευμένου ρετσινιού για να κάνει στάχτη- με τη συνδρομή ενός στατιστικά βέβαιου προσωρινού ανέμου- χιλιάδες στρέμματα δάσους σε απόσταση αναπνοής από τα επιτελεία της Πολιτικής Προστασίας και τα διευθυντήρια των συναρμόδιων υπουργείων.

Οι εκ των υστέρων οιμωγές και οι καθ' όλα ειλικρινείς δηλώσεις συντριβής και μετανοίας δεν απαλλάσσουν κανέναν κρατικό ή πολιτικό παράγοντα από τη βαρύτατη

κατηγορία τού εξ αμελείας εγκλήματος, όταν τα περί ετοιμότητας, εγρήγορσης και σχεδιασμού αποδεικνύονται ρητορείες προς λαϊκή κατανάλωση. Πού είναι λοιπόν η πολιτική της πρόληψης; Πού είναι η διαρκής σάρωση του δάσους- και μάλιστα του περιαστικού- από ξηράς και αέρος με συστήματα έγκαιρης διάγνωσης ώστε οι πρώτες εστίες να απομονωθούν και να συνταχθούν οι δυνάμεις στα μετόπισθεν για την αναχαίτιση των μετώπων; Πού είναι η κινητοποίηση των πολιτών, των εθελοντών, των πυροσβεστών, των δασεργατών, των δασοϋπαλλήλων, της Αστυνομίας, του Στρατού και των απανταχού οργανωμένων δυνάμεων του κράτους και της κοινωνίας, όχι μετά ή κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς, αλλά πριν, εκεί που ο άορατος εχθρός παραμονεύει; Πού ανιχνεύονται τα αντανakλαστικά του Φορέα Διαχείρισης της Πάρνηθας (του οποίου ο πρόεδρος είναι ο πρώτος που θα όφειλε να παραιτηθεί) και ο οποίος εκλήθη να υποκαταστήσει το Δασαρχείο μέσα σε ένα πνεύμα εκσυγχρονισμού α λα ελληνικά, δηλαδή με τη σφραγίδα του ανευθυνούπεύθυνου;

Το φετινό καλοκαίρι θα μπορούσε να θεωρηθεί ως η πλήρης αποτυχία της πολιτικής που μεταβίβασε τις αρμοδιότητες της δασοπροστασίας από τα Δασαρχεία στην Πυροσβεστική. Όχι γιατί η προηγούμενη περίοδος είχε δρέψει δάφνες από την προστασία των δασών. Αλλά γιατί, από οντολογική άποψη, ήταν λάθος κίνηση και έδινε το λάθος μήνυμα. Η μάχη εναντίον της φωτιάς δεν κερδίζεται ούτε με τις μάνικες ούτε με την αυτοθυσία των ανδρών. Απαιτεί γνώση του χώρου, της οικολογίας, της ιστορίας και της εξέλιξης των οικοσυστημάτων. Απαιτεί εξοικείωση με τους πολύπλοκους μηχανισμούς γένεσης, διάδοσης και εξάπλωσης της πυρκαγιάς. Κι αυτό είναι κατά κύριο λόγο έργο ενός κλάδου που έχει τα φόντα και την επιστημονική επάρκεια να το επιτελέσει. Η αυτο-απαξίωση των σχετικών υπηρεσιών του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης δεν ήταν λόγος να μεταφερθεί το αντικείμενο στο Σώμα των πυροσβεστών. Όπως και η αποτυχία της πολιτικής (και των πολιτικών) δεν νομιμοποιεί την ανάληψη της εξουσίας από τους στρατιωτικούς.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» στις 3 Ιουλίου 2007, σ. 6.